

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ ГОЛУБИКИ ВИСОКОРОСЛОЇ (*VACCINIUM CORYMBOSUM* L.) В УКРАЇНІ

Успіх інтродукції голубики високорослої в Україну і перспективи її впровадження в культуру значною мірою залежить від сортового складу і агротехнічних задів розмноження та вирощування. Вона має широку екологічну амплітуду і пластичність по відношенню до кліматичних показників, добре переносить різкі коливання температур і легко пристосовується до різних кліматичних умов.

Мета наших досліджень полягала у доборі найбільш перспективних сортів голубики високорослої придатних для вирощування в Правобережному Лісостепу України. Передбачалось: визначити фенофази росту і розвитку маточних рослин, вивчити особливості росту і розвитку пагонів, особливості цвітіння та плодоношення сортів голубики високорослої. Об'єктами наших досліджень були сорти голубики високорослої Блукроп (Bluecrop), Еліот (Elliott), Дюк (Duke), Блуголд (Bluegold), Спартан (Spartan), Торо (Toro) і Патріот (Patriot). Досліди проводились в розсадниках Уманського національного університету садівництва, Національного дендропарку «Софіївка» НАН України і ТОВ «Брусвяна». В кожному варіанті дослідів використовували по 18 дворічних рослин кожного сорту, які висаджували у контейнери місткістю 10,0 л. Фенологічні спостереження за досліджуваними сортами голубики високорослої проводили за методикою Всеросійського науково-дослідного інституту селекції плодівих культур.

Проведені нами фенологічні спостереження за досліджуваними сортами голубики високорослої у 2010 році показали наявність залежності строків проходження окремих фенофаз розвитку рослин від суми ефективних температур (вищих +5°C).

Початок вегетації у більшості досліджуваних сортів – Блукроп, Дюк, Блуголд, Спартан і Патріот відмічається 28-30 березня за середньодобової температури 4-6°C. В першій декаді квітня, коли сума ефективних температур складає 41-45°C, спостерігається початок розтріскування бруньок у всіх сортів, окрім сорту Еліот (Elliott). Початок сокоруху та розтріскування бруньок у рослин цього сорту відмічається на 5-10 діб пізніше порівняно з іншими сортами.

Досліджувані сорти голубики високорослої ризяться за швидкістю проходження фенологічних фаз розвитку. Для всіх сортів характерна розтягнутість фаз: у кожної рослини, наприклад, в окремих китицях суцвіть з'являються перші квіти, а у інших – тільки ще відокремлюються бутони. Не одночасно дозрівають плоди, закладаються літні пагони та ін. У квіткових бруньок набубнявіння спостерігається в кінці квітня. Ранньостиглі сорти (Блукроп, Блуголд, Дюк) квітнуть в середині або в кінці травня, інші – в кінці травня–початку червня. Плоди дозрівають через 52-90 днів: у ранньостиглих сортів початок дозрівання – перша половина липня, у середньостиглих (Патріот, Торо) – кінець липня – початок серпня, у пізньостиглих (Еліот, Спартан) – майже одночасно з середніми, але значна різниця спостерігається в закінченні дозрівання. У ранньостиглих сортів дозрівання плодів закінчується в кінці липня – початку серпня; середньостиглих – в кінці серпня – другій половині вересня; пізньостиглих – в жовтні. Часто у пізньостиглих сортів спостерігається не повне дозрівання ягід.

Отже, вдосконалення сортименту насаджень голубики високорослої пов'язане з необхідністю поглиблення інформації щодо існуючих і нових сортів, серед яких одне з чільних місць займають інтродуковані сорти і селекційні зразки. Важливо оцінювати не лише врожайний потенціал, якість та помологічні ознаки плодів, але також їх регенераційну спроможність, як прояв адаптивності і компонента господарської цінності.